

تحلیلی بر شناسایی عوامل تاثیرگذار بر مشارکت شهروندان در مدیریت شهری منطقه ۹ شیراز

زهرا حسینی^۱، اشکان جمال الدینی^۲، سید سعید نبی زاده^۳^۱باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان، واحد داریون، دانشگاه آزاد اسلامی، داریون، ایران.^۲باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان، واحد داریون، دانشگاه آزاد اسلامی، داریون، ایران^۳باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان، واحد داریون، دانشگاه آزاد اسلامی، داریون، ایران

hosseinizahra12@gmail.com

چکیده

در الگوهای جدید برنامه ریزی و مدیریت شهری جهانی، اجرای پروژه های مشارکت شهری جایگاه خاصی یافته است. اجرای پروژه های تاثیرگذار بر مشارکت شهروندان یک فعالیت گروهی می باشد. مبتنی بر تاثیرگذاری مشارکت شهروندان با الگوهای متفاوت مبتنی بر مشارکت افراد، خانواده ها، سازمان ها، نهادها، گروه ها، بخش های عمومی و خصوصی می باشد. اصطلاح شناسایی عوامل تاثیرگذار پایین و بالا، نیز ناظر بر نقش و جایگاه مشارکت شهروندان در مدیریت شهری است و جایگاه مشارکت شهروندان جامعه در فرایند مدیریت شهری از جمله عوامل انکارناپذیر می باشد. تجربیات بین المللی بیانگر این می باشد که جایگاه مشارکت شهروندان در مدیریت شهری به یک رویکرد مطلوب صورت پذیرفته است.

در مقاله حاضر به تحلیل و شناسایی عوامل تاثیرگذار بر مشارکت شهروندان در مدیریت شهری منطقه ۹ شیراز به عنوان نمونه موردی پرداخته و دیدگاه های مبتنی بر مشارکت شهروندان در مدیریت شهری، نظریات و مدل های مشارکتی، ویژگی های نظام مشارکت شهروندی در برنامه ریزی و مدیریت شهری در سطوح گوناگون مشارکت شهروندی را مورد تحلیل قرار می گیرد.

کلمات کلیدی: شناسایی، مشارکت شهروندان، مدیریت شهری، منطقه ۹ شیراز

مقدمه

بیان مساله

از موضوعات مهمی که در حوزه ی مطالعات شهری، برنامه ریزی و مدیریت شهری در سطح جهانی مطرح شده است. بحث رابطه حقوق شهری، زندگی شهری و مدیریت شهری است. اهمیت حقوق شهری را باید در تدوین قواعد و مقررات راجع به برنامه ریزی شهری و مدیریت شهری و تاثیرات مثبت ناشی از قانون مند کردن زندگی شهری و سایر پیامدهای دگرگون کننده در برنامه ریزی و مدیریت شهری جستجو کرد. بدیهی است فرآیند تصمیم گیری شهری زمانی موجب جلب منافع همگانی و مدیریت شهری خواهد که شهروندان بیشترین مشارکت را در تصمیم گیری ها از خود نشان دهند. از این رو قانون مند کردن این روند کمک شایانی را به مدیریت شهری و

شهروندان و مشارکت در تصمیم گیری می نماید (هیراسکار، ۱۳۷۶، ۲۰۲).

محیط شهری پیچیده، پویا و متنوع، مستلزم ظرفیت بالای مدیریت است که حکمرانی خوب شهری قابلیت فراهم کردن آن را دارد. نظریه حکمروایی مطلوب با شاخصه هایی مانند مشارکت جویی، پایداری یا تداوم پذیری، حق و اختیار تصمیم گیری، عدالت، کارایی و اثربخشی، شفافیت و پاسخ گویی، شهروند مداری و التزام مدنی و امنیت می تواند در زمینه نهادینه سازی مفهوم مشارکت و ارتقاء ارزش های سالاری مفید واقع شود (بیدی، ۱۳۸۸، ۱۲).

در حال حاضر در ایران مردم فقط از طریق شوراها در مدیریت شهری شهرها مشارکت دارند و هیچ مشارکتی در روند تهیه و اجرای طرح های شهری و مدیریت شهری شهرها ندارند، در صورتی که باید به نقش مردم در مدیریت شهری توجه بیشتری شود. حال با توجه به نبود سابقه زیاد مشارکت در مدیریت شهری شهرها و همچنین توجه به مباحث مشارکت در شهرهای بزرگ، لزوم توجه به مشارکت در شهرهای میانی به این دلیل که بستر مشارکت شهروندی در شهرهای میانی مهیاتر است. مشخص می شود (زیاری، ۱۳۸۸، ۲۳۲). لازم به ذکر است که امروزه در برنامه ریزی شهری، مشارکت مردم یکی از نیازهای اساسی برنامه ریزی است. بطوری که حتی در کشور خودمان به این مساله جنبه قانونی نیز داده شده است. از آن جمله می توان به بند ۵ ماده ۷۱ قانون شوراها (منصور، ۱۳۸۵، ۶۰). و بند ح ماده ۹۵ قانون برنامه چهارم توسعه جمهوری اسلامی ایران اشاره کرد که دخیل کردن و مشارکت شهروندان و تشکیل انجمن های محلی را در شهر امری ضروری دانسته و بر لزوم توانمندسازی و مشارکت دهی و تشخیص نیاز توسط جوامع محلی تاکید شده است (قانون برنامه چهارم توسعه جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۸۳، ۸۴).

با توجه به اهمیت مشارکت شهروندان در مدیریت شهری، هدف از انجام این تحقیق، تحلیلی بر شناسایی عوامل تاثیرگذار بر مشارکت شهروندان در مدیریت شهری منطقه ۹ شیراز و همچنین مفاهیم، موانع و مزایای آن در جهت جلب مشارکت شهروندان برای بهبود مطلوب مدیریت شهری می باشد.